

Рецензія на монографію Майданик Любові Романівни
**«Колективне управління майновими авторськими та суміжними правами
за цивільним законодавством України»,**
Київ, 2013, 248 с.

Невпинний розвиток науки і техніки, повсякчасне застосування новітніх технологій наприкінці ХХ–на початку ХХІ століття супроводжувались стрімким зростанням можливостей розповсюдження результатів інтелектуальної творчої діяльності. Разом із досягненням однієї з основних цілей творчої діяльності — ознайомлення якомога більшої кількості людей з її результатами та отримання нових знань, — людство зіткнулося із потребою забезпечити належний рівень правової охорони творів літератури, науки, мистецтва і суміжних прав, технічної творчості, а також задовольнити справедливі вимоги авторів щодо отримання належної винагороди за свою працю.

Ефективним правовим механізмом досягнення зазначеної мети став інститут колективного управління майновими авторськими та суміжними правами, який має на сьогодні багату історію розвитку в Україні й світі, а також різноманітні нормативні моделі організації. Саме актуальним теоретичним і практичним проблемам колективного управління майновими авторськими та суміжними правами за цивільним законодавством України присвячене монографічне дослідження Л. Майданик. З огляду на те, що дослідження охоплює питання поняття, сфери дії, концепцій колективного управління майновими авторськими і суміжними правами, еволюції, порівняльно — правової характеристики, правосуб'єктності організацій колективного управління, договорів управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав, способів захисту авторських і суміжних прав, воно є вельми актуальним для науки цивільного права і перспективним для використання у законотворенні і застосуванні у практиці.

Слід звернути увагу, що чинне законодавство України, зокрема й ЦК України, не містять достатньої кількості правових норм щодо регулювання відносин, що виникають з колективного управління авторськими та суміжними правами, так само як і Закон України «Про авторське право і суміжні права» 1993 року.

Крім того, актуальність звернення Л. Майданик до цієї теми обумовлюється вітчизняним та міжнародно-правовим рівнем законодавчих ініціатив у галузі колективного управління авторськими і суміжними правами. Їх сучасність і різноманітність для усіх країн, які ставлять за мету ефективно захистити права своїх авторів і виконавців, об'єднуючи для цього зусилля, зокрема, у питаннях збору винагороди і її вчасного розподілу між творцями.

Перший розділ монографії присвячено основним теоретичним положенням щодо колективного управління майновими авторськими та суміжними правами. У цьому розділі проаналізовано основні підходи до поняття, підстав виникнення та сфери дії колективного управління майновими авторськими і суміжними правами. Крім того, автор проводить порівняльну характеристику колективного управління майновими правами автора з іноземним законодавством. Надано визначення колективного управління майновими авторськими і суміжними правами як права, правового інституту та правовідносин.

У другому розділі проводиться багатосторонній аналіз правового становища організацій колективного управління майновими авторськими та суміжними

правами. Виявлено додаткові («суміжні») організаційно — правові форми здійснення діяльності щодо колективного управління, а також зазначено не поіменовані в законі способи управління авторськими та суміжними правами на колективній основі. Належно доведена пропозиція про доцільність класифікації існуючих організацій колективного управління і їх форм за чотирма критеріями.

Третій розділ монографії присвячений договорам управління майновими авторськими та суміжними правами. Запропонована авторську концепцію поняття договору колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав. Доводиться, що в українському законодавстві договір колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права та суміжних прав доцільно нормативно закріпити як договір особливого роду (*sui generis*) представницько-агентського типу, що містить елементи договорів доручення та агентування. Здійснено класифікацію договорів у сфері колективного управління майновими авторськими і суміжними правами за суб'єктним складом і предметом: договори колективного управління правами; договори на виплату колективної винагороди; договори на представництво інтересів вигодонабувачів, укладені з іншими організаціями колективного управління. У зв'язку зі схожістю інститутів колективного управління правами та довірчого управління майном автор провела ґрунтовне наукове дослідження довірчого управління майновими авторськими та суміжними правами у цивільному праві України.

У четвертому розділі висвітлено цивільно-правові способи захисту майнових авторських і суміжних прав, переданих у колективне управління. Обґрунтовано, що окремі способи захисту прав не можуть бути застосовані щодо авторських і суміжних прав, зокрема, відновлення становища потерпілої сторони, яке існувало до порушення права; відшкодування моральної шкоди.

У Додатках автором представлено примірні договори у сфері колективного управління, зміст яких детально розкрито у розділі 3 цього монографічного дослідження, що становить додаткову цінність для застосування результатів наукового дослідження на практиці.

Загалом, рецензована монографія Л. Майданик є глибоким теоретико-правове дослідження інституту колективного управління майнових прав інтелектуальної власності, якому притаманні наукова новизна, що свідчить про обізнаність автора з теоретичними та практичними аспектами права інтелектуальної власності. Монографія Л. Майданик «**Колективне управління майновими авторськими та суміжними правами за цивільним законодавством України**» буде корисним науковим доробком фахівцям з цивільного права та права інтелектуальної власності, які на науковому та практичному рівнях вирішують проблеми пов'язані з колективним управлінням майновими авторськими та суміжними.

Член-кореспондент НАПрН України,
доктор юридичних наук,
професор кафедри цивільного права КНУ ім. Т. Шевченка
О. В. Дзера